

Justis- og politidepartementet
Politiavdelingen
Postboks 8005, Dep
0030 Oslo

Vår ref: 220860

Oslo, 5. mai 2008

Høring – politiattest for personer som skal ha oppgaver knyttet til mindreårige

Vi viser til det oversendte brev med høringsutkast av 12. februar dette år.

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) er Norges største frivillige, medlemsbaserte organisasjon med ca 2,1 millioner medlemskap og selvstendige lag og foreninger absolutt over hele landet. Totalt er ca 12 200 idrettslag medlemmer i NIF.

NIF ønsker at idretten skal være et trygt sted å være, samtidig som vi vet at idrettsbevegelsen er en fantastisk arena for integrasjon og inkludering. I spørsmålene som omhandler en begrenset utvidelse av dagens ordning med politiattester, kommer disse to hensyn i en viss grad i et motsetningsforhold til hverandre.

I det følgende ønsker NIF å peke på enkelte generelle utgangspunkt for vår holdning og vårt høringssvar, for deretter litt nærmere å gå inn på de enkelte spørsmålene som høringen reiser.

Terminologi:

Generelt mener Idrettsforbundet at det er viktig å etablere en felles terminologi. I strafferegistreringsforskriften § 12 bokstav p) som regulerer frivillig sektor, benyttes følgende begrep: "*...personer som, lønnet eller ulønnet, utfører eller skal utføre oppgaver for organisasjonen som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige eller personer med utviklingshemming.*" Nøkkelbegrepet for frivillig sektor er "oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold" - ikke slik tittelen på høringen skriver: "personer som skal ha oppgaver knyttet til mindreårige".

Med nærmere 700 000 frivillige som stort sett har sine oppgaver knyttet mot mindreårige, er avgrensingen " ... som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold" svært viktig. Ikke alle som utfører oppgaver knyttet til mindreårige bør omfattes av

ordningen. En eventuell ny forskrift eller lov må bruke presiseringen "tillits- eller ansvarsforhold" nettopp for å avgrense og presisere formålet med ordningen, både for alle de 12 200 idrettslagene og for myndighetenes mulighet til på en hensiktsmessig måte å håndtere den.

Tilstrekkelige ressurser:

I Danmark, der det i dag i lovs form er pålagt alle frivillige organisasjoner å hente inn politiattest vedrørende seksuelle overgrep mot barn, er behandlingstiden for å få politiattest ca 8 - 10 dager. Allerede i dag er behandlingstiden i Norge som oftest betydelig lengre enn det. Dersom ordningen med politiattest skal funksjonere etter intensjonen, må mottakersiden - dvs politiet - settes bedre i stand til å håndtere ordningen.

Etter NIFs mening må dette skje på i alle fall tre områder:

1. Selve ordningen med innhenting må forenkles slik at lag og organisasjoner etter informert, skriftlig samtykke får anledning til å anmode om politiattest på vegne av alle de personer som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige
2. Det må stilles krav til den tid saksbehandlingen har anledning til å ta
3. Det må settes av tilstrekkelige ressurser øremerket denne oppgaven, for å sikre konsistens, fremdrift og tilstrekkelig rådgivning og service

Frivillig sektor:

Ved en eventuell utvidelse av straffebudene som skal omtales på en begrenset politiattest, vil NIF hevde at det er svært viktig hele tiden å ha in mente at man lager ordninger som også skal omfatte frivillige organisasjoner. Det store, store flertall av frivillige organisasjoner, også innen idretten, er små, skjøre enheter som ikke har verken ansatte, ressurser eller stabilitet til å håndtere ordninger på lik linje med barnevernsinstitusjoner eller skoler.

I NIF er dagens ordning håndtert slik at Idrettsstyret har vedtatt at alle våre organisasjonsledd som anvender eller vil anvende personer til oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige, skal innhente politiattest. Dette er gjort for på best mulig måte å sikre barn lik rett til lik beskyttelse, uavhengig av hvor i landet de bor eller innenfor hvilken idrett de velger å bruke tiden. En ordning som gjelder alle idrettslag sikrer en likest mulig praksis i hele norsk idrett.

En eventuell utvidelse av ordningen med begrenset politiattest gjennom å øke antallet lovovertrедelser som skal inkluderes, krever at ordningen ikke blir slik at idretten selv må foreta vurderinger i forhold til eventuelle reaksjoner. Konsekvenser av eventuelle merknader på politiattesten må ikke medføre mulighet for forskjellsbehandling eller individuelle tilpasninger innad i idretten. En utvidelse av ordningen med begrenset politiattest må heller ikke medføre noen form for "rettslig vurdering" i idrettslagene, noe som helt sikkert vil føre til forskjellsbehandling, mulig stigma og en vanskelig håndterbar ordning for fellesskapet.

En nærmere avgrenset utvidelse av dagens system:

Arbeid mot seksuelle overgrep i idretten

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité vil aktivt motarbeide forekomsten av seksuelle overgrep innen idretten. Dette skal skje, blant annet ved å sikre at personer som er dømt for seksuelle krenkelser av barn og ungdom under 18 år ikke får utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor denne gruppen.

Men den viktigste oppgaven av forebyggende karakter er det langsiktige arbeidet i organisasjonen for å motvirke grenseoverskridende seksuell atferd i alle våre organisasjonsledd. Det handler om mange type virkemidler, alle basert på samme etiske utgangspunkt om at norsk idrett skal være et trygt sted å være. Det kan være å jobbe med å skape en bevissthet i organisasjonen omkring hvordan vi legger til rette for aktivitet for mindreårige. Det kan være enkle strukturelle tiltak i forbindelse med trening, turneringer eller tett omgang med barn og ungdom. Det kan være etikkprosesser i idrettslagene om hva det vil si å være en autoritetsperson overfor barn og ungdom, eller temaet tatt inn i trener- og lederutdanningen i alle idrettene. Og det vil helt sikkert være et omfattende kommunikasjonsarbeid både fra sentralt hold i idretten, men også innen idrettslaget selv, som tematiserer hvordan man vil ha det i forhold til dette temaet i eget idrettslag.

Det er altså erkjennelsen av at mennesker som har begått seksuelle overgrep mot barn overhodet ikke er ønsket til oppgaver som innebærer tillits- eller ansvarforhold overfor mindreårige i idrettsbevegelsen, som gjør at vi engasjerer oss aktivt for å hindre denne typen overgrep i idretten. Det er også tilstrekkelig dokumentert at tilbakefallsprosenten for denne typen atferd er så stor at vi ikke mener hensynet til resosialisering taler sterkere enn hensynet til barnet.

Dette har vært vår motivasjon for å støtte arbeidet med innføringen av hjemmelen for å kunne hente inn politiattest. Det er også vår motivasjon for å arbeide for å hindre at personer med denne type atferd får oppgaver med tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige innen norsk idrett.

Utvidelse med nye straffeområder:

NIF er skeptisk til å anvende samme begrunnelser for å innføre en nærmere avgrenset utvidelse av dagens system. Selv om vi i bunnen holder fast ved ønsket om at norsk idrett skal være et trygt sted å være for alle barn, finner vi det vanskelig å la vår holdning som en inkluderende og integrerende organisasjon i det norske samfunnet, underordnes dette hensynet. Etter vår mening er det ikke en like tydelig sammenheng mellom én gang å ha gjort noe strafferettslig innenfor vold- eller narkotikaområdet og egnetheten til i ettertid å inneha oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige.

I tillegg er vi bekymret for at idrettslagene skal inngå i en type "rettssystem" der vurderingene av egnethet til oppgaver overfor mindreårige blir overlatt dem. Slik skal det ikke være. Dersom det blir vedtatt å utvide dagens innhold i politiattesten slik høringen foreslår, må det ledsages av ordninger som tar bort muligheten for vilkårlighet i behandlingen i den enkelte organisasjon.

Selv om det strengt tatt ikke er vår oppgave, vil vi også påpeke den økte risikoen for stigma i lokalsamfunn gjennom å utvide ordningen. Dette er personsensitive

opplysninger som ytterligere vil kreve profesjonell, etterrettelig behandling og oppbevaring av opplysninger. Det er mange flere opplysninger som med en utvidelse, vil tilflyte styrer i 12 200 idrettslag.

Det er informasjon som vi tror, i motsetning til opplysninger om seksuelle overgrep overfor barn, det ikke er nødvendig for et lokalt idrettslagsstyre eller idretten sentralt å få eller å ha.

Om å fradømme retten til å utføre oppgaver overfor mindreårige:

Forslaget ber om en vurdering i forhold til om personer med anmerkninger knyttet til seksuelle overgrep ikke skal få anledning til å ha oppgaver overfor mindreårige.

Her vil vi først presisere at vi mener dette må handle om oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige, ikke alle oppgaver.

NIF stiller seg positive til et slikt forslag. Vi mener at personer som er dømt for seksuelle overgrep mot mindreårige ikke skal utføre tilsvarende oppgaver for idretten heller. NIF ser tre måter å få til dette på.

1. Den ene måten er å gjøre det som høringen foreslår, å frata personer med anmerkninger knyttet til seksuelle overgrep muligheten til å ha oppgaver med tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige.
2. Det andre er å sikre hjemmelsgrunnlaget for dagens innhold i de begrensede attestene slik at anmerkningene om disse forholdene aldri blir slettet på politiattesten. Da vil det i kraft av Idrettsstyrets vedtak heller aldri være mulig for idrettslag å sette disse personene til oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige.
3. Det tredje er å lage tillegg i NIFs lov, tilsvarende det som er gjort i Danmark Idræts-Forbund, som gir idrettens eget domssystem anledning til å behandle denne type saker etter at det er avsagt en fellende dom i det offentlige rettsvesen. Vårt forslag vil i så fall være å gi idrettens rettssystem anledning til i kortere eller lengre perioder å fradømme personer retten til å inneha oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige.

NIF ønsker altså denne muligheten velkommen, og støtter forslaget om at personer som er dømt for seksuelle overgrep overfor mindreårige, ikke skal få anledning til å ha oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige.

Variierende konsekvenser av politiattester med merknad

Høringen spør om det bør avgjøres særskilt på hvert enkelt område hvorvidt konsekvensene av anmerkninger om andre forhold enn seksuelle overgrep, skal være et forbud mot å ha oppgaver overfor mindreårige, eller skal bero på en konkret vurdering fra arbeidsgivers/oppdragsgivers side.

Etter NIFs mening er det siste alternativet absolutt ikke å foretrekke. Det vil innføre vilkårlighet, manglende konsistens, individuelle vurderinger og stort byråkrati samlet sett for idretten. Vi tror ikke det er formålstjenlig å la 12 200 forskjellige enheter selv finne fram til vurderinger for hva som kvalifiserer til å kunne ha oppgaver knyttet til mindreårige, og hva som skal utelukke personer fra samme type oppgave. Å la det være opp til den enkelte oppdragsgiver representerer en svekkelse av personvernet

gjennom at det åpner for individuell og vilkårlig behandling av samme type forhold i en og samme organisasjon og på tvers av organisasjonene.

Som nevnt har vårt grunnleggende utgangspunkt vært lik rett til lik beskyttelse for alle mindreårige, og dette vil virke i strid med dette perspektivet.

Mulighet for å kunne innhente, eller krav til å innhente politiattest?

Dagens ordning åpner for muligheten for frivillige organisasjoner som er godkjente etter forskriften, til å kunne innhente politiattest. Det er en god ordning etter vår mening. NIF har valgt å gjøre det obligatorisk for våre organisasjonsledd å hente inn politiattest fra alle som skal utføre oppgaver som innebærer et tillits- eller ansvarsforhold overfor mindreårige, fordi vi tror det er et behov for det, for best mulig å beskytte barna i norsk idrett, fordi det er i tråd med vårt verdigrunnlag og vårt formål og fordi vi ønsker lik praksis i alle idrettslag, nettopp for å gi alle mindreårige i norsk idrett lik rett til lik beskyttelse.

Imidlertid kan det godt hende at det for andre frivillige organisasjoner vil være andre hensyn som tilsier at de ikke ønsker å gjøre ordningen obligatorisk. I tråd med vårt prinsipielle syn om organisasjonenes frie og uavhengige stilling, vil vi derfor at ordningen som muliggjør innhenting av politiattest opprettholdes og ikke gjøres obligatorisk. Muligheten hindrer ikke organisasjonene å ta den i bruk, og selv om vi mener at en felles praksis "tvinger" seg fram, åpner mulighet contra krav, for å kunne la være.

Tove Paule
idrettspresident

Per Tøien
rådgiver